

Πανδημία, έθνη-κράτη και κεφάλαιο

1 Η επιδημία του COVID-19 φαίνεται να είναι η δεύτερη πιο σοβαρή και απειλητική παγκόσμια επιδημία στην γνωστή ιστορία, μετά από την ισπανική γρίπη. Όλες οι ήπειροι έχουν επηρεαστεί. Πρόκειται για πανδημία. Σε σύγκριση με εκείνη της πρώτης παγκόσμιας επιδημίας του 1918-19, που σύμφωνα με το ινστιτούτο Παστέρ¹ στοίχισε 30 εκατομμύρια ζωές, η μεταδοτικότητα του κορονοϊού είναι αρκετά υψηλή. Η ισπανική γρίπη είχε ποσοστό θνησιμότητας περίπου 3% των νοσούντων, οι οποίοι άγγιζαν το ένα δισεκατομμύριο (60-70 % του τότε συνολικού πληθυσμού του πλανήτη). Εν απουσία ενός εμβολίου ή μιας αποτελεσματικής θεραπείας, ο κορονοϊός υπολογίζεται σύμφωνα με ειδικούς² να αγγίζει επίσης το 60-70% του πληθυσμού. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, το ποσοστό θνησιμότητας θα είναι θεωρητικά της τάξης του 1%. Νούμερο, που στο επίπεδο των 7,6 δις ανθρώπων, σημαίνει 45,6 - 53,2 εκατομμύρια θανάτους. Κανένα κράτος δεν είναι σε θέση με βάση τα υπάρχοντα μέσα να διαχειριστεί αποτελεσματικά μια υγειονομική κρίση τέτοιου μεγέθους, που συν τοις άλλοις, εντείνεται με εντυπωσιακούς ρυθμούς. Ερώτημα πρώτο: Γιατί μεταδίδεται ο ιός τόσο γρήγορα;

2 Η απάντηση είναι απλή: Λόγω της υπέρ-αστικοποίησης και μέσω της υπέρ- συγκεντροποίησης³ των δομών υγείας. Περισσότερο από το 55 % του παγκόσμιου πληθυσμού ζει σε πόλεις. Από αυτό το ποσοστό μια μεγάλη πλειοψηφία ζει σε μέρη πυκνοκατοικημένα και συχνά ακατάλληλα για διαβίωση. Επιπλέον η ρύπανση της ατμόσφαιρας που πολλές φορές έχουν αυτά τα μέρη συμβάλλει στην δημιουργία αναπνευστικών προβλημάτων στον ντόπιο πληθυσμό, κάνοντας τον πιο εύλωτο στους διάφορους ιούς⁴. Λόγω της χωρικής πολυδιάσπασης των παραγωγικών περιοχών, ένας στους τρεις εργαζόμενους

στην Γαλλία αφιερώνει μιάμιση ώρα ή και περισσότερο στις μετακινήσεις από και προς την δουλειά. Μόνο το 40% κάνει λιγότερο από μισάωρο. Παράλληλα, η προσφορά του εμπορεύματος «υγεία» ακολουθεί τα ίχνη κάθε άλλου παραγωγικού τομέα της νέας αξίας: συγκεντροποίηση κεφαλαίων, εξειδίκευση, τυποποίηση και τείλορισμός, δημιουργούν ιατρικές ερήμους δίπλα σε ζώνες με τα πιο σύγχρονα και εξοπλισμένα νοσοκομεία⁵.

3 Για να δείξουμε πως λειτουργεί ο παραπάνω μηχανισμός, ας πάρουμε το παράδειγμα των κρατικών δομών υγείας. Το νοσοκομείο παίρνει τα χρήματα των ασθενών μέσω της κοινωνικής ασφάλισης, η οποία είναι γενικά χρηματοδοτούμενη από τις εισφορές των εργαζομένων και των εργοδοτών καθώς ΚΑΙ του κράτους (σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης). Ένα νοσοκομείο μπορεί να συσσωρεύσει χρήματα μόνο αν καταφέρει να κάνει οικονομία στα έξοδα ανά ασθενή σε σχέση με το μέσο στανταρισμένο κόστος ανά πάθηση. Αυτό το μέσο κόστος είναι καθορισμένο από τους «κοινωνικούς εταίρους» (ασφαλιστικοί φορείς) ΚΑΙ από το Κράτος. Αν ισχύουν τα παραπάνω, Ο ΑΣΘΕΝΗΣ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ ΕΝΑ ΝΟΣΚΟΜΕΙΟ ΣΑΝ ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΥΛΗ που πρέπει να μεταποιηθεί με το χαμηλότερο δυνατό κόστος. Ας πάρουμε το παράδειγμα των εντατικών. Λέγεται γενικά ότι τα κρεβάτια και οι μονάδες εντατικής θεραπείας των νοσοκομείων δεν φτάνουν για να καλύψουν τις υπάρχουσες ανάγκες. Μια πανδημία γρίπης είχε προβλεφθεί ως πιθανότητα από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, την CIA κλπ, εδώ και τουλάχιστον 10 χρόνια. Παρόλ' αυτά, τα κράτη ΚΑΙ τα νοσοκομεία δεν έκαναν κάτι για να προετοιμαστούν για ένα τέτοιο σοκ. Γιατί;

4 Πρώτον, επειδή το μοναδιαίο κόστος του εξοπλισμού είναι πολύ ψηλό (υπολογίσαμε⁷ περίπου 100.000 ευρώ). Δεύτερον, γιατί ένας ασθενής στην εντατική κοστίζει περίπου 1.500 ευρώ ανά μέρα περίθαλψης, πράγμα που στις κατά μέσο όρο 15 μέρες περίθαλψης λόγω Covid-19, σημαίνει 22.500 ευρώ. Έτσι, ο ανταγωνισμός μεταξύ νοσοκομείων γίνεται απίθανος. Κανένα νοσοκομείο δεν

1 <http://theconversation.com/grippe-espagnole-et-coronavirus-pour-quoi-le-contexte-est-tres-different-133836>

2 <https://www.theguardian.com/world/2020/feb/11/coronavirus-expert-warns-infection-could-reach-60-of-worlds-population>

3 Συγκεντροποίηση είναι σύμφωνα με τον Μάρξ «η συγκέντρωση των ήδη διαμορφωμένων κεφαλαίων, η καταστροφή της ατομικής τους ανεξαρτησίας, η απαλλοτρίωση καπιταλιστή από καπιταλιστή, ο μετασχηματισμός πολλών μικρών κεφαλαίων σε λίγα μεγάλα. Αυτή η διαδικασία διακρίνεται από την απλή συσσώρευση κατά τούτο, ότι δηλαδή δεν περιλαμβάνει τίποτε περισσότερο από μια μεταβολή στην κατανομή των κεφαλαίων που ήδη υπάρχουν και είναι ήδη επί το έργον». Καρλ Μαρξ, *Το Κεφάλαιο, Τόμος 1*

4 <https://www.actu-environnement.com/media/pdf/news-35178-covid-19.pdf> et http://www.simaonlus.it/wpsima/wp-content/uploads/2020/03/COVID19_Position-Paper_Relazione-circa-l'effetto-dell'inquinamento-da-particolato-atmosferico-e-la-diffusione-di-virus-nella-popolazione.pdf

5 https://www.francetvinfo.fr/sante/maladie/coronavirus/carte-coronavirus-queles-sont-les-departements-les-mieux-dotes-en-lits-en-reanimation_3876681.html

6 Στην Γαλλία «κοινωνικοί έταίροι» είναι τα συνδικάτα και οι εργοδοτικές οργανώσεις που έχουν αναλάβει να διαχειρίζονται μαζί την κοινωνική ασφάλιση.

7 Οι υπολογισμοί έχουν γίνει με τις τιμές της Γαλλίας και της Ιταλίας.

μπορεί να αποσπάσει κέρδη από την εντατική, αφού το αρχικό κόστος επένδυσης και το κόστος παραγωγής της περιθάλψης δεν διαφέρουν από το ένα νοσοκομείο στο άλλο. Διαφορετική είναι όμως για παράδειγμα η κερδοφορία στις ογκολογικές κλινικές. Εκεί, το αρχικό κόστος είναι σίγουρα αρκετά υψηλό (ψηλότερο από τις εντατικές), αλλά η συγκέντρωση κεφαλαίου, η τυποποίηση /εξειδίκευση και τα αποτελέσματα της έρευνας, μπορούν να κάνουν τη διαφορά από τη μια κλινική στην άλλη.

5 Το σύστημα υγείας κατευθύνεται προς έναν εξορθολογισμό που περιλαμβάνει εξειδίκευση και συγκεντροποίηση ανά «πόλο ειδικότητας». Οι λιγότερο κερδοφόρες και αποτελεσματικές δομές υγείας κλείνουν. Αυτές είναι συνήθως οι μικρές τοπικές δομές. Ζώνες με καλά εκπαιδευμένους ειδικούς και μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας σε αφθονία τείνουν να συνορεύουν με περιοχές χωρίς ουσιαστική υγειονομική κάλυψη. Στον καιρό του κεφαλαίου, η ιατρική είναι η ίδια μια πηγή κέρδους. Αρκεί τα ιδρύματα που την ασκούν να ξέρουν πως να ελαχιστοποιούν το κόστος περιθάλψης των ασθενών. Τα κράτη από μεριάς τους, αντιμετωπίζουν αυτή τη στιγμή μια αύξηση δαπανών κοινωνικής προστασίας σε μια περίοδο σηματοδοτημένη από την οικονομική τους κρίση. Έτσι, ιδιωτικά και δημοσία ατομικά κεφαλαία που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αναπαραγωγής, βλέπουν τα συμφέροντά τους να συγκλίνουν με αυτά των κρατών που μέσω παραγγελιών του δημοσίου χρηματοδοτούν ένα μεγάλο μέρος των δραστηριοτήτων αυτών των κεφαλαίων. Το κοινό συμφέρον κρατών και ατομικών κεφαλαίων γίνεται ξεκάθαρο: Μείωση στο έπακρο των μη παραγωγικών δαπανών (κρατικών) και των μη παραγωγικών επενδύσεων (δηλαδή των δομών υγείας).

6 Η αναζήτηση κέρδους στην υγεία, μέσω των ατομικών κεφαλαίων που επενδύουν σε αυτήν, καθώς ΚΑΙ η πολιτική απόσυρσης του κράτους από την κάλυψη των μη παραγωγικών δαπανών υγείας, ωθούν τα συστήματα υγείας προς την μείωση των δωρεάν υπηρεσιών και προς την αύξηση της προσφοράς οικονομικά βιώσιμων δηλαδή επί πληρωμή υπηρεσιών. Η κατάσταση που έχει δημιουργήσει η πανδημία είναι ενδεικτική αυτής της τάσης. Δεν υπάρχουν αρκετά κιτ εξέτασης, ούτε αρκετές μάσκες, ούτε αναπνευστικός εξοπλισμός, ούτε κλίνες στις εντατικές, ούτε προσωπικό. Αυτή είναι η κατάσταση. Αυτό θα αλλάξει προοδευτικά κατά τη διάρκεια της πανδημίας, καθώς οι κάνουλες της κρατικής βοήθειας θα ανοίγουν, τα εργοστάσια που παράγουν φάρμακα και χημικά υλικά θα λειτουργούν φρενωδώς, και οι ερευνητές όλου του κόσμου θα ψάχνουν το εμβόλιο δουλεύοντας με το κομμάτι. Ο λόγος;

Ο ιός αποσυντονίζει την παραγωγή. Ξαφνικά τα κόστη και οι δαπάνες παρουσιάζονται από τα κράτη ως

απαραίτητα. Τα λεφτά κυλάνε με το τσουβάλι (λεφτά από το ελικόπτερο⁸) σε μια προσπάθεια για την υπεράσπιση των επιχειρήσεων, την διαχείριση των ανισορροπιών της αγοράς εργασίας και την διόρθωση της καθυστέρησης στην προσφορά υπηρεσιών υγείας. Δεν είναι όμως όλα αυτά τα χρήματα μη παραγωγικές δαπάνες. Κάθε άλλο.

7 Η λογική της συσσώρευσης κεφαλαίου αλλάζει κατευθύνση γρήγορα. Γυρνά τρέχοντας προς τις νέες ζουμερές αγορές που δημιουργήθηκαν ή μεγεθύνθηκαν λόγω της παρούσας κατάστασης. Είναι επομένως ασφαλές να ποντάρουμε στο ότι η κανονικότητα της εκμετάλλευσης θα ξαναπάρει τα πάνω της πιο γρήγορα απ' ό,τι το 1918-19. Μπορούμε ακόμα να υποθέσουμε ότι ο αριθμός θανάτων από κορονοϊό δε θα ο μεγαλύτερος υπολογισμένος. Και είναι βάσιμη η υπόθεση όταν οι παγωμένες παραγγελίες ξαναρχίσουν να κινούνται το κεφάλαιο θα γίνει περδίο. Όταν η δουλειά θα ξαναρχίσει χωρίς εμπόδια, οι πληθυσμοί θα έχουν κάνει ακόμα ένα βήμα πιο βαθιά στην εξάρτησή τους από το κράτος και το κεφάλαιο. Προς το παρόν τα κράτη αγοράζουν χρέος μέσω των κεντρικών τραπεζών ώστε να κάνουν πιο υποφερτό το τεράστιο κόστος της διακοπής ή της επιβράδυνσης της συσσώρευσης. Σύμφωνα με τους πρώτους υπολογισμούς των τραπεζών, η έξτρα χρέωση των κρατών πρέπει να ξεπερνάει το 3% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Απο μόνες τους οι ΗΠΑ, έχουν δημιουργήσει μια συμπληρωματική νομισματική μάζα μέσω εκπομπών που ξεπερνά το 8% του ΑΕΠ τους⁹. Η Ιαπωνία και η Γερμανία έχουν φτάσει στο 6% ενώ το Ηνωμένο βασίλειο στο 4% και η Γαλλία στο 2%. Όλα αυτά μέσω χρηματοδοτήσεων, άτοικων δανείων, δημοσίων δαπανών σε εξοπλισμό, εξαγοράς δημοσίων και ιδιωτικών χρεών, καθώς και άφθονης προσφοράς ρευστότητας στις τράπεζες.

8 Για την ώρα, το δημόσιο χρέος κρατά στην κατάφυξη στην βιομηχανική κρίση στηρίζοντας τα ατομικά κεφάλαια. Ολόκληροι τομείς βρίσκονται σε παύση, οι τραπεζικές πιστώσεις γίνονται σπάνιες και το παγκόσμιο εμπόριο βρίσκειται σε ανασυγκρότηση. Σε αυτό το στάδιο, δύο πιθανά σενάρια μας φαίνονται πιθανά: Το ένα σενάριο δείχνει προς ένα προσωρινό «stop & go» της συσσώρευσης με τα εργοστάσια να βρίσκουν σύντομα ένα εμβόλιο¹⁰. Σε αυτήν την περίπτωση η συσσώρευση θα ξαναρχίσει χωρίς να έχουν πληγεί σοβαρά πολλές

8 https://en.wikipedia.org/wiki/Helicopter_money

9 https://www.wsj.com/articles/house-lawmakers-race-to-washington-to-ensure-coronavirus-stimulus-passes-11585318472?mod=hp_lead_pos1

10 Η Ursula von der Leyen, πρόεδρος της ευρωπαϊκής Επιτροπής, ελπίζει πως ένα εμβόλιο ενάντια στον κορονοϊό θα είναι έτοιμο « πριν το φθινόπωρο » (βλέπε την δήλωσή της στις 17 Μαρτίου). Ένα γερμανικό εργοστάσιο εργάζεται προς αυτή την κατεύθυνση. Πάντως, ακόμα και αν γίνει έτσι η βιομηχανοποίηση θα καθυστερήσει κάμποσους μήνες την αποτελεσματική παράδοση του στις διάφορες δομές υγείας. Φυσικά μια τέτοια ειδηση αφορά καταρχήν τις ανεπτυγμένες χώρες που θα έχουν προτεραιότητα στο εμβόλιο...

σημαντικές εταιρίες. Το άλλο σενάριο είναι ότι η πανδημία θα κρατήσει περισσότερο, οδηγώντας σε μια βιομηχανική κρίση μεγάλης κλίμακας. Το πρώτο σενάριο, είναι αυτό που βλέπουν σαν πιθανότερο ο ΟΟΣΑ, Το Federal Reserve, η ΕΚΤ, η PboC (Peoples Bank of China) κλπ. Ακόμα κι έτσι, στην περίπτωση του καλύτερου δυνατού σεναρίου για το κεφάλαιο στο σύνολό του, οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες δεν θα μπορέσουν να δώσουν όσα χρήματα χρειάζεται για να αποφύγουν την υποτίμηση των νομισμάτων τους. Στις κρίσεις, μόνο τα ισχυρά νομίσματα που λειτουργούν ως διεθνή και χρησιμοποιούνται από τις κεντρικές τράπεζες για τα αποθεματικά τους ταμεία μπορούν να χρησιμεύσουν στην δημιουργία προσφοράς μέσω πληρωμής και να αντέξουν ένα σοκ τέτοιου μεγέθους.

Κατά μια έννοια, αυτό που παίζεται σήμερα είναι πιο μεγάλο από έναν «παγκόσμιο πόλεμο ενάντια σε έναν αόρατο εχθρό» όπως βαφτίζουν την κατάσταση τα καθεστωτικά media. Η πρώτη συνέπεια είναι εκείνη του τοπικού επαναδιαχωρισμού των παραγωγικών περιοχών. Τα διάφορα μεγάλα παραγωγικά μπλοκ (δυτική Ευρώπη, Κίνα και Βόρεια Αμερική) ενισχύουν τις εσωτερικές τους αγορές και αναδομούν πολλές από τις θυγατρικές τους εσωτερικοποιώντας και επαναπατρίζοντας τις. Η αργή διάβρωση των ανταλλαγών εμπορευμάτων ανάμεσα σε αυτά τα μπλοκ καθώς και η καθαρή πτώση του κόστους της εργατικής δύναμης ακόμα και στα πιο ανεπτυγμένα ανάκτορα του κεφαλαίου, κάνουν δυνατό τον επαναπατρισμό ενός μέρους της βασισμένης σε πολυπληθή χειρωνακτική εργασία παραγωγής. Για παράδειγμα, ένα μεγάλο μέρος των φαρμάκων που χρησιμοποιούνται στα ευρωπαϊκά νοσοκομεία είναι εισαγόμενα από την Κίνα ή την Ινδία¹¹. Στην Ευρώπη, όπου τα σύνορα οχυρώνονται, η παραγωγική αλληλεξάρτηση σπρωγμένη στο έπακρο κάνει φανερή την ευθραυστότητα κάθε εθνικού κεφαλαίου. Η έννοια του “ζωτικού εθνικού συμφέροντος” με την οποία έχουν ντυθεί ορισμένοι τομείς παραγωγής, διευρύνεται για να χωρέσει τομείς όπως η υγεία και η διατροφή¹².

10 Εξωριστή προσοχή αρμόζει να δοθεί στην ΕΕ. Η τελευταία παίζει μια καθοριστική παρτίδα, με διακύβευμα την ίδια της την ύπαρξη ως οικονομικό μπλοκ. Η κακοφωνία των κοινοτικών θεσμών, η διστακτική απάντηση της ΕΚΤ και το “καθénas για τον εαυτό του” μοιάζουν να κυριαρχούν την ώρα που γράφεται αυτό

11 «Η Ινδία εισάγει περίπου το 70% των αρχικών συστατικών και φαρμάκων, τα οποία μεταποιεί έπειτα για να τα εξάγει στον υπόλοιπο κόσμο. Με τη σειρά τους οι αμερικάνικες βιομηχανίες παράγουν το 40 % των φαρμακευτικών αναγών τους στην Ινδία» L'Espresso, 15 Μαρτίου 2020.

12 Ορισμένες αγροτικές πρώτες ύλες (αλεύρι, ρύζι, ζάχαρη κλπ.) θεωρούνται εδώ και καιρό ως στρατηγικές από πολλές καπιταλιστικές χώρες και συσσωρεύονται σε κρατικά ελεγχόμενα σιλό και αποθήκες. Σε αυτές θα μπορούσαν να προστεθούν διάφορα έτοιμα αγροτικά διατροφικά προϊόντα (το ίδιο δηλαδή που ήδη γίνεται με τα πολεμοφόδια).

το κείμενο. Τα σύνορα έχουν ξανακλείσει. Το εμπόριο έχει επιβραδυνθεί ανάμεσα στον βορρά και τον νότο της ηπείρου. Η ελευθερία κυκλοφορίας των ατόμων έχει καταργηθεί. Τα κράτη επιτάσσουν τα αναγκαία ιατρικά είδη και τις εταιρίες που τα παράγουν. Τα καλέσματα στελεχών για μια ενωμένη απάντηση πολλαπλασιάζονται αλλά συστηματικά πέφτουν στο κενό. Οι πολιτικές σχέσεις στην ΕΕ διαρρηγνύονται. Το “παράδειγμα” του Brexit μπορεί να επαναληφθεί από ορισμένα μπλοκ πολύ πιο ανθεκτικά και πιο ανεξάρτητα οικονομικά, πολιτικά και εμπορικά (Κυρίως η Σκανδιναβία και οι γερμανόφωνες χώρες)

11 Ο πρωτοφασισμός έχει μια ανέλπιστη ευκαιρία να εξαπλωθεί παντού¹³. Η σχεδόν υστερική αναζήτηση ενός αρχηγού που θα κρατήσει σταθερά στα χέρια του τις κυβερνήσεις που κλονίζονται από στην επιδημία, η γενικευμένη κριτική που θέλει τις αντιπροσωπευτικές δημοκρατίες «πολύ αργές και περίπλοκες στη λειτουργία τους» για να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τον ιό, η διαδεδομένη υποψία ότι η ασθένεια “εισάχθηκε” από κοντινούς και μακρινούς ξένους, τα ατελείωτα καλέσματα για εθνική ενότητα με πολεμική χροιά, η επανεξέταση του ρόλου του κράτους/πατέρα/προστάτη και η προοδευτική εγκαθίδρυση ενός είδους μόνιμου στρατιωτικού νόμου, είναι στοιχεία που ενισχύουν δύο τάσεις. Την κυρίαρχη τάση μεταμόρφωσης των “κλασικών” αντιπροσωπευτικών δημοκρατιών σε “δημοψηφισματικές” δημοκρατίες, και την τάση ισχυροποίησης των πρωτοφασιστικών τάσεων που μένουν ακόμα μειοψηφικές. Με την κρίση του «κοινωνικού κράτους» λόγω της κρίσης προϋπολογισμών¹⁴, ο τρόπος διακυβέρνησης περνά όλο και λιγότερο από την κοινωνική δημοκρατία, δηλαδή από την επέκταση των δημοσίων υπηρεσιών ως ρυθμιστή της ταξικής πάλης. Πλέον η διαχείριση της κοινωνίας των πολιτών βασίζεται αυξανόμενα στην κατάσταση εξαίρεσης και την χρήση παντός είδους σοκ (οικονομικών, γεωπολιτικών, δημογραφικών, κλπ) ώστε να ενισχυθεί η επιρροή και η «καθετοποίηση» του κράτους. Πρόκειται λοιπόν για μια κατεξοχήν πολιτική διαχείριση, που εκπαιδεύει τα υποκείμενά της σε μια γενικευμένη στρατιωτικοποίηση βασισμένη στον φόβο και το εμμονικό αίτημα της κοινωνίας των πολιτών για προστασία.

12 Οι προλετάριοι είναι τα πρώτα θύματα της υλική τους συνθήκη. Έχουν χτυπηθεί πρώτα απ’ όλα στην

13 Ευτυχώς μέχρι τη στιγμή που γράφεται το κείμενο οι Salvini, Trump, Bolsonaro και λοιποί Johnson δεν έχουν σημαντικό πολιτικό κέρδος από την κρίση του Covid-19 λόγω μιας επικοινωνιακής ανωριμότητας την οποία δεν μπορούν να προσυπογράψουν ούτε τα fan club τους. Αλλά θα τα καταφέρουν, τους έχουμε εμπιστοσύνη...

14 Κάποια κράτη όπως η Τσεχία, ξεφεύγουν ακόμα από αυτήν την κρίση, πράγμα που τους αφήνει την δυνατότητα χρηματοδότησης, αλλά η οικονομίες τους παραμένουν πολύ εξαρτημένες από την ένταξη στην παγκόσμια αλυσίδα παραγωγής.

ασφυκτικά περιβάλλοντα που δυσκολεύουν τις σχέσεις γειτνίασης. Αν ο εγκλεισμός συνεχίσει για καιρό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα όπως δείχνουν ήδη τα σημάδια, τον πολλαπλασιασμό της βίας σε βάρος γυναικών και παιδιών. Ακόμα, η δουλειά των προλετάρων είναι αυτή που προσφέρεται λιγότερο για τηλε-εργασία. Στην Γαλλία η τηλε-εργασία αφορά μόνο το 22% των μισθωτών. Πολλοί απ' αυτούς δεν έχουν δικαίωμα σε καμία αποζημίωσή αν αρνηθούν να μετακινηθούν, αναγκασμένοι ως συνήθως να διαλέξουν ανάμεσα στον μισθό και την υγεία τους. Αυτοί είναι που στοιβάζονται τις ίδιες ώρες στα μέσα μεταφοράς για να πάνε στη δουλειά ή να επιστρέψουν από αυτήν. Αυτοί υπόκεινται τους περισσότερους ελέγχους μέσα σ' αυτήν την γιγάντια άσκηση βιολογικού πόλεμου. Και ναι, αυτοί είναι που έχουν παραδοσιακά την λιγότερη πρόσβαση στην περίθαλψη και σε ποιοτική ενημέρωση. Κακός συνδυασμός ειδικά για όσο κόσμος έχει επιβαρυνμένο από τη δουλειά οργανισμό.

13 Αλλά το προλεταριάτο είναι πάνω απ' όλα ο μεγάλος ηττημένος πολιτικά. Μη όντας συγκροτημένοι σε τάξη για τον εαυτό της, στερημένοι από τις οργανώσεις τους, λιγότερο συνηθισμένοι από άλλοτε στο να πολεμάνε για τα συμφέροντά τους, οι εργάτες γίνονται έρμαια της κρατικίστικης και εθνικιστικής προπαγάνδας του «δυνατού κράτους», διαταξικού και προστάτη. Η ισχυροποίηση των μέσων ελέγχου και η στρατιωτικοποίηση τόσο εδαφική όσο και εργασιακή, κληρονομιά της 11ης Σεπτεμβρίου και μετά των ισλαμιστικών επιθέσεων είναι πλέον δεδομένες. Το οπλοστάσιο του κράτους πρόκειται μάλιστα να επεκταθεί με τους αστυνομικούς ελέγχους, την απαγόρευση συγκεντρώσεων (με τη μέχρι τώρα δικαιολογία της έλλειψης εμβολίων και θεραπείας, αλλά μέχρι τότε θα ισχύει), την αύξηση των καμερών στην πόλη και την στρατιωτικοποίηση των υπηρεσιών περίθαλψης αλλά και των λεγόμενων δημοσίων υπηρεσιών γενικότερα¹⁵.

14 Στην Ιταλία, το ξέσπασμα απεργιών στα εργοστάσια του βορρά αλλά και σε κάποιες παραγωγικές μονάδες του νότου επέβαλλαν το κλείσιμο των μονάδων παραγωγής λόγω του κινδύνου μετάδοσης του ιού. Εξεγέρσεις φυλακισμένων έγιναν σε καμιά σαρανταριά φυλακές με αιτήματα επανεξετάσεις ποινών, περίθαλψη και συνθήκες που να μειώνουν τον κίνδυνο μετάδοσης του ιού, ειδικά για τους επιβαρυνμένους στην υγεία φυλακισμένους. Αυτά είναι τα μόνα σημάδια

¹⁵ Στην Γαλλία για παράδειγμα, το κράτος και τα αφεντικά χρησιμοποιούν την κρίση για να σκληρύνουν τις συνθήκες εκμετάλλευσης. Το εκτελεστικό προσωπικό προετοιμάζει το έδαφος με τις επαναλαμβανόμενες δηλώσεις του για την χώρα σε κατάσταση « πολέμου ». Και αύριο μεθαύριο θα έχουμε την « μάχη της ανασυγκρότησης » (βλέπε συνέχισης της καπιταλιστικής συσσώρευσης), πράγμα που σημαίνει έξτρα θυσίες για τους εκμεταλλεόμενους. Ήδη οι εργοδότες μπορούν να επιβάλουν 6 μέρες άδειας μετ' αποδοχών ώστε να μειώσουν την πρόσβαση στην μερική ανεργία. Μετά τον εγκλεισμό, η μέγιστη διάρκεια της εβδομάδας εργασίας θα περάσει από τις 48 στις 60 ώρες. Στοιχηματίζουμε ότι τα μέτρα δεν τελειώνουν εδώ.

αυτονομίας της τάξης που έχουμε δει ως τώρα. Επίσης απομονωμένες απόπειρες απαλλοτρίωσης εμπορευμάτων εμφανίστηκαν στην νότια Ιταλία. Στην Γαλλία έγιναν παρόμοιες δράσεις χαμηλότερης έντασης προς το παρόν, ενώ η ατομική « λιποταξία » από τη δουλειά παίρνει διαστάσεις. Ελπίζουμε ότι θα ακολουθήσουν και άλλες πράξεις ανυποταξίας, κατά προτίμηση συλλογικές.

15 Επιδημίες υπήρξαν σε όλη την ιστορία της ανθρωπότητας. Υπήρχαν πριν τον καπιταλισμό και κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι θα εξαφανιστούν μετά την καταστροφή των ταξικών κοινωνιών, εκτός αν είναι τσαρλατάνος, Αυτό που μπορούμε να φανταστούμε, είναι ότι η μορφή που παίρνουν οι επιδημίες και ο τρόπος αντιμετώπισής τους θα είναι πολύ διαφορετικά μετά την καταστροφή των τάξεων¹⁶: Συμβατά με την επιβίωση του είδους και απελευθερωμένα από την δικτατορία του εμπορεύματος και της αξίας.

¹⁶ <https://theconversation.com/les-epidemies-sont-inevitables-ap-prenons-a-les-anticiper-133888>